

ЎЗБЕКИСТОНГА ЖАҲОН ДАРВОЗАСИ ОЧИЛДИ

● Расмий ҳужжатлар имзолаётган пайт.

● Ўзбекистон Республикаси Президенти Н. А. Каримов Туркия Республикаси Бош вазирини С. Демиралга соғва топширишда.

BASBAKAN

Ankara

45/12/1991

Aziz Karimov,
Muhbirin Zabitan Karimov,
Ozbekiston Cumhuriyati

Ozbekiston Yukek Sovyettin 31 August 1991 tarihinde yapilan ikinci olağanüstü toplantısında ilân edilen Ozbekiston Cumhuriyettinin bağımsızlık ve egemenliğinin hükümetinin tarafından 16 Aralık 1991 tarihinde tanınmasının kararlaştırıldığı Zati: Kilitlerine işletmekten büyük seret ve gurur duyuyoruz.

Kardeş Ozbekiston halkının bağımsızlığını tanıyan ilk devlet olmasın ve bu tarihi kararın büyük önem taşıdığına şüphe yok. Bizce de bu vesile ile uluslararası camianın egemen ve eşit birer üyesi olarak Ozbekistanda ödemede ayrılmazlık ve birlik, kardeşlik ve işbirliği iliklerini daha da geliştirilmesi konusunda kararlılığımızı yeniden belirtmek istiyoruz.

Siz ve oshimanda bağımsız Ozbekiston Cumhuriyettininde herdez halkına en içten mutluluk, nezari ve rahet dileklerini sunuz.

S. Demirel

İslam Karimov
Ozbekiston Cumhuriyati

САМИМИЙ ҚУТЛОВ

Анкара
19. 12. 1991

Ана қардош!
Ўзбекистон Республикаси Президенти
муҳтарам Ислам Каримов!

Ўзбекистон Олий Кенгашининг 1991 йил 31 август кунини навбатдан ташқари сессиясида эълон қилган Ўзбекистон Республикасининг мустақиллигини ҳукумати томонидан 1991 йил 16 декабрдан тан олинганлиги ҳақидаги қарорини Сиз зоти олийларига етказишдан катта шараф ва гурур ҳис эсмоқдаман.

Қардош Ўзбекистон халқининг мустақиллигини тан олган илк давлат бўлишдан ва бу тарихий қарорнинг ҳаммаси учун гоётда самимий ва самарали бўлган сарфингиз чоғида қабул қилинганлигини алоҳида бахтиёрлик ҳисларини туймоқдамиз.

Шунга қўра халқаро ҳамжамиятнинг суверен ва тенг бир аъзолиги сифатида янги босқичда ўртамаздаги мавжуд дўстлик, қардошлиқ ва ҳамкорлик алоқаларини янада ривожлантириш билан боғлиқ ахдлашувларини яна бир бор таъкидлашни истайман.

Сизга ва Сиз орқали мустақил Ўзбекистон Республикасининг қардош халқига бахт, муваффақият ва фаровонлик тилайман.

Сулаймон ДЕМІРЭЛ.

БИРОДАРЛАШГАН ШАҲАРЛАР

ИСТАНБУЛ, 19 декабрь. (ЎзТАГ махсус мухбири — ТАСС). Истанбул билан Тошкент шаҳарлари биродарлаштирилди. Туркия раسمىй таширфи бюруган Ўзбекистон Республикасини Президентини И. А. Каримов билан Истанбул вилояти губернатори Хайри Қўзакчи ўғли ўртасида ўтган чоршанба кунини бўлган учрашув чоғида шу ҳақда бир битимга келинди. Биродарлик алоқалари ўрнатилишини ташкил қилган Ўзбекистон раҳбари бу таъдир «қондош-жондош ўзбек ва турк халқларининг иноқлашишига қўшилган муҳим ҳисса бўлади, деб ишонч билдириди.

Истанбул губернатори олий меҳмонни табриқлар экан, Анатолида яшаётган турклар ўрта Осиёдаги ватандошларини ҳеч қачон унутмаганликларини ва Ўзбекистон Президентининг таширфи икки халқ ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлашда муҳим тарихий воқеага айланганини таъкидлади. Икки шаҳарда истиқомат қилувчи миллион-миллион кишиларнинг қалбларида Истанбул билан Тошкент аллақандай биродарлашган кетган, биз шунини расмий тарзда эълон қилишимиз керак эди, холос. Ана шу ишни мамнуният билан бажарганимиз, деб таъкидлади Х. Қўзакчи ўғли.

Маҳаллий журналистлар И. Каримовнинг худди шу кунини кечкурун бу ердаги ҳақшаматли ресторандан бири — «Бейти» ресторанида ватандошлар билан учрашуви Ўзбекистон Президентининг Истанбулда бўлган вақтидаги энг асосий воқеа деб таъкидлади. Учрашувга Истанбул, Бурса, Измир, Анкара, мамлакат бошқа шаҳарларидаги ва ҳатто Германиядаги ўзбек жамоаларини намояндалари келишти.

Учрашув қатнашчилари Ўзбекистоннинг биринчи Президенти Олий Кенгашининг раиси Ш. М. Мирсаидов, халқ депутатлари Тошкент шаҳар Советининг раиси А. И. Фозилбеков, бошқа расмий кишилар кутуб олдилар.

ТУРКИЯДА ИМЗОЛАНГАН ҲУЖЖАТЛАР

1. Ўзбекистон Республикаси билан Туркия Жумҳурияси ўртасидаги алоқаларнинг асоси ва мақсадлари тўғрисидаги ҳужжат. Уни Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислам Каримов Туркия Жумҳуриясининг Президенти Тургут Озал имзоладилар.

2. Ўзбекистон Республикаси билан Туркия Жумҳурияси ўртасида иқтисодий ва савдо ҳамкорлиги тўғрисидаги битим. Уни Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислам Каримов Туркия Жумҳуриясининг Президенти Тургут Озал имзоладилар.

3. Ахдлашув ҳақида протокол. Уни Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислам Каримов Туркия Жумҳуриясининг Президенти Тургут Озал имзоладилар.

4. Ўзбекистон Республикаси билан Туркия Жумҳурияси ўртасида маданият, фан, таълим, соғлиқни сақлаш, спорт ва туризм соҳасида ҳамкорлик тўғрисидаги битим. Уни Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислам Каримов Туркия Жумҳуриясининг Президенти Тургут Озал имзоладилар.

5. Ўзбекистон Республикаси билан Туркия Жумҳурияси ўртасида 1992—1993 йилларда маданият, таълим ва фан соҳасида алашувлар тўғрисидаги протокол. Уни Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислам Каримов Туркия Жумҳуриясининг Президенти Тургут Озал имзоладилар.

6. Ўзбекистон Республикаси билан Туркия Жумҳурияси ўртасида консуллик ваколатхоналари алмашиш тўғрисидаги протокол. Уни Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислам Каримов Туркия Жумҳуриясининг Президенти Тургут Озал имзоладилар.

7. Ўзбекистон Республикаси билан Туркия Жумҳурияси ўртасида транспорт ва коммуникациялар соҳасидаги ҳамкорлик тўғрисидаги битим. Уни Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислам Каримов Туркия Жумҳуриясининг Президенти Тургут Озал имзоладилар.

КЕЛГУСИДА ҲАР ТОМОНЛАМА ҲАМКОРЛИК ҚИЛИШ УЧУН

20 декабрь кунини ТАСС мухбири Валерий Литвиненко Анкарадан қуйидаги хабарни юборди: «Биз Ўзбекистон мустақиллигини тан олган биринчи давлат бўлганлигини билан Туркия фахрланмоқда», — деди Туркия Президенти Тургут Озал, У Туркияга келган Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. А. Каримов пайшанба кунини Туркия Президентини шарафига берган зиёфатда иштирок этди. «Ватанимизга қайтган, — деди Туркия раҳбари, — қардош ўзбек халқига энг эзгу истақларимизни етказиб бердик. Биз ҳаммаи ўзбек биродарларимиз билан бирга бўламиз. Бу ерда имзолаш керак битимлар қисқа вақт ичида кучга киритилишига ишончим комил. Халқларимиз худди шунини кутмоқда. Икки мамлакат халқларининг қони, тили ва урф-одатлари қийинлиги муваффақият сари олға ҳаракат қилишимизнинг мустаҳкам негизидир. Турк ва ўзбек халқлари умуман Туркистон халқлари 2000-йилларда жаҳонда ўзларига муносиб ўрнини эгаллашлариغا ишонаман».

Президент И. А. Каримов пайшанба кунини Туркия Президентини шарафига берган зиёфатда иштирок этди. «Ватанимизга қайтган, — деди Туркия раҳбари, — қардош ўзбек халқига энг эзгу истақларимизни етказиб бердик. Биз ҳаммаи ўзбек биродарларимиз билан бирга бўламиз. Бу ерда имзолаш керак битимлар қисқа вақт ичида кучга киритилишига ишончим комил. Халқларимиз худди шунини кутмоқда. Икки мамлакат халқларининг қони, тили ва урф-одатлари қийинлиги муваффақият сари олға ҳаракат қилишимизнинг мустаҳкам негизидир. Турк ва ўзбек халқлари умуман Туркистон халқлари 2000-йилларда жаҳонда ўзларига муносиб ўрнини эгаллашлариغا ишонаман».

ДЕЛЕГАЦИЯ ТОШКЕНТГА ҚАЙТИБ КЕЛДИ

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. А. Каримов бошчилигидаги республика делегацияси 20 декабрь кунини Анкарадан Тошкентга қайтиб келди. Делегация расмий таширфи билан Туркия республикасини бораган эди.

Аэропортда делегацияни Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. А. Каримов бошчилигидаги республика делегацияси 20 декабрь кунини Анкарадан Тошкентга қайтиб келди. Делегация расмий таширфи билан Туркия республикасини бораган эди.

ИСЛОМ КАРИМОВ: «БОЗОРГА ЎТИШДА БИЗНИНГ ЎЗ ЙЎЛИМИЗ БОР»

Жаҳондаги барча йирик ахборот бошқармалари ўтган пайшанба кунини кечаси Президент И. А. Каримов Туркия Президентини Т. Озал шарафига Анкарада берган зиёфатда Тургут Озал айтган қуйидаги гапларни келтирди: биз Ўзбекистон мустақиллигини тан олган биринчи мамлакат бўлганлигимиз учун Туркия фахрланмоқда. Аслида бу Ўзбекистон Республикасининг делегациясининг Туркияга сафарининг асосий якунидир.

Туркия Президентининг ана шу гаплардан сўнг бир неча соат ўтган, ЎзТАГ мухбири Тошкент аэропортда И. А. Каримов билан учрашди ва бир неча саволга жавоб қайтарганини илтимос қилди.

— Ислам Абдуғаниевич, Ўзбекистон Республикасининг ҳукумати делегациясининг Туркияда ҳар бир дақиқаси ҳисобли бўлган тизга ишлар билан ўтган тўрт кун орқанда қандай Ҳозир ана шу таширфининг аҳамиятига ҳар томонлама баҳо бериш қийин. Шунга қарамай, бу таширфининг асосий якунидир нимадан иборат?

— Делегациямиз барча аъзоларининг фикрини айтсам хато қилмайман: Туркияга таширфи сермахсул бўлди. Саккизта жуда муҳим битим имзоланди. Шундан энг асосийси — Туркия билан Ўзбекистон ўртасидаги давлатлараро муносабатларнинг асослари тўғрисидаги шартномадир. Бу ҳужжат тенг ҳуқуқли ўзаро манфаатли асосда тузилган. Иккала мамлакат халқлари ўртасидаги дўстона алоқаларни ривожлантириш учун мустаҳкам негиз яратди. Ютуқларини ва тажрибани ўзаро баҳам қўриш Ўзбекистон билан Туркия халқлари ўртасидаги аънавий дўстликни мустаҳкамлаш ишига ҳисса бўлиб қўшилиди.

Табиийки, Туркия жаҳонда биринчи бўлиб Ўзбекистоннинг мустақиллигини тан олганда ўз республикамиз, ўз халқим билан фахрландим.

Тизга режаларга келганда эса, биз у ерда дам олиш учун бормадик. Қисқа вақт ичида жуда кўп мураккаб масалаларни ҳал этишимиз зарур эди. Бу ишни ундамай олишнинг асосий мамнуният билан таъкидлайман.

Кўп одамлар менадан: ҳамкорлик учун нега Туркия тавлаб олинди, деб сўрашмоқда. Бунинг жавоби равшан Ўзбекистон аҳолиси бу мамлакатга ҳаммаи ҳайрихоҳлик билан самимий қизиқиб келган. Тилимиз, аъналаримиз, урф-одатларимиз яқиндир. Туркиянинг мустаҳкам иқтисодий аҳоли ҳам муҳим омил бўлди. Ундан кўп нарсани ўргансан,

қўп нарсани қабул қилиб олам бўлади.

— Бирок айрим доирада Сизнинг таширфинизга қандайдир мушкул мамлакатлар уюшмасини тузиш деб қарашмоқда...

— Бундан хабарим бор. Шу сабабли кези келганида фойдаланиб таъкидлаб ўтмоқчиман: эҳтиросларни авж олдирамизки, турли уйдирмаларни тарқатмаслик керак. СССР парчаланиб кетган Ҳозирги қийин аҳволда Ўзбекистон тараққиётининг ўз самарали йўлини тавлаб олиши лозим. Туркия фойдаланаётган иқтисодий йўл республикамиз учун ҳам маъмул йўлдир. Бунинг устига халқларимиз ўртасидаги дўстлик азалийдир.

Биз фақат Туркия раҳбарлари, жамоатчилик билан эмас, оддий кишилар билан ҳам кўп учрашдик. Дўконлардан бирида ўртолларимдан пештахталардаги колбасалар неча хиллигини санашини илтимос қилдим. Улар санаб адишди кетишди. Дўконлар моллар билан тўлиб-тошса, ўзаро манфаатли, оқилона иқтисодий муносабатлар асосий ўринга қўйилса, миллиятлараро муносабатлар бир четга чиқиб қолади. Мамлакат бўйлаб сафарим чоғида мен буни кўрдим ва яхши ҳис эдим.

Ҳозир иқтисодий аҳволимизнинг оғирлиги сир эмас.

Халқ порлоқ келажакка, қайта қуришга ишонмай қўйди. Энди самарали чоралар зарур. Республикамиз ахли Туркияга таширфининг ижобий жиҳатларини тез орада амалда ҳис этишларига ишончим комил. Ҳозирги вазиятда одамлар худди шунини кутмоқда. Икки мамлакат халқларининг қони, тили ва урф-одатлари қийинлиги муваффақият сари олға ҳаракат қилишимизнинг мустаҳкам негизидир. Турк ва ўзбек халқлари умуман Туркистон халқлари 2000-йилларда жаҳонда ўзларига муносиб ўрнини эгаллашлариغا ишонаман».

Президент И. А. Каримов пайшанба кунини Туркия Президентини шарафига берган зиёфатда иштирок этди. «Ватанимизга қайтган, — деди Туркия раҳбари, — қардош ўзбек халқига энг эзгу истақларимизни етказиб бердик. Биз ҳаммаи ўзбек биродарларимиз билан бирга бўламиз. Бу ерда имзолаш керак битимлар қисқа вақт ичида кучга киритилишига ишончим комил. Халқларимиз худди шунини кутмоқда. Икки мамлакат халқларининг қони, тили ва урф-одатлари қийинлиги муваффақият сари олға ҳаракат қилишимизнинг мустаҳкам негизидир. Турк ва ўзбек халқлари умуман Туркистон халқлари 2000-йилларда жаҳонда ўзларига муносиб ўрнини эгаллашлариغا ишонаман».

— Ислам Абдуғаниевич, олдинда Олмаотадаги яна бир қийин учрашув турбиди. Республиканинг бу учрашувда тутадиган йўли қандай?

— Бу учрашув мамлакат таъдирини белгилаш лозим. Йирик мустақил республикалардан бири бўлган Ўзбекистон ҳам ўз таъдирини белгилаб олиши керак. Бир нарсани айтганимиз мумкин: бозор муносабатларига ўтишда бизнинг ўз йўлимиз бор. Ҳозирги мураккаб тарихий даврда биз ўз халқимизни ҳимоя қила оламиз.

Л. ЛЕВИН,
ЎзТАГ мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ОЛМАОТАДА

ЎзТАГ махсус мухбири Л. Левин 20 декабрь кунини Анкарадан қуйидаги хабарни юборди: Президент И. А. Каримов бошчилигидаги Ўзбекистон

Республикасининг ҳукумати делегацияси мустақил давлатлар ҳамдўстлигини гузашига бағишлаб ўтказиётган учрашувда қатнашиш учун бўлган Козогистон пойтахтига келди. Делегация таркибидан Республика Олий Кенгашининг раиси Ш. М. Мирсаидов, республика вице-президенти Ш. Р. Мирсаидов бор.

Аэропортда делегацияни Козогистон Республикасининг Президенти Н. А. Назарбаев, Олий Кенгаш раиси С. Абдильдин, бош вазири Ф. А. Терешченко кутуб олдилар.

И. А. Каримов журналистлар ҳузурда сўзга чиқиб, мустақил давлатлар ҳамдўстлигини гузашига бағишлаб ўтказиётган учрашувда Ўзбекистон билан

Козогистоннинг тутган йўли ухшайди ва тўла мос келади, деб ишонч билдириди.

Учрашув 21 декабрь кунини бошлади. Ҳамдўстликда қатнашишга қарор берган мустақил республикалар ваҳбарларининг деярли ҳаммаси Олмаотага қелди.

29 декабрь - Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови ва Ўзбекистон

Республикаси референдумини ўтказиш куни

ҚУВОНЧЛИ ЎЗГАРИШЛАР

Ойим қишлоғи қардош Қирғизистон жумҳуриятининг Жалолобод вилоятига суви билан ҳам, ери билан ҳам туташади...

Кунгача 3 мингга яқин оилага уй-жой учун 100 гектар, томорқа учун 8га 300 гектарга яқин ер берилди...

ҚУТЛОВ, ТИЛАК ВА МАДАД

ҚАШҚАДАРЭ вилоятидаги Усмон Юсупов номли совхоз техникум жамоасининг умумий йиғилишида 1991 йил 29 декабрь куни бўладиган Мустақил жумҳурият президентлигига бўладиган сайловда жамоа аъзолари бир овоздан И. А. Каримов номзодини қўллаб-қувватлашга қарор қилишди...

ЎЗБЕКИСТОН кўзи оқизлар жамияти Фаргона вилояти бошқармаси республика президентлигига ўртоқ И. А. Каримов номзоди қўйилганининг бир овоздан қўллаб-қувватлашди...

ҚУТЛОВ, ТИЛАК ВА МАДАД

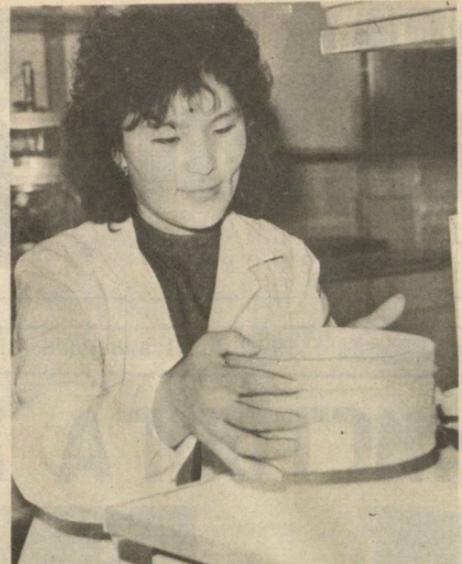
ХОРАЗМ. Янгиқирғи район мактаб, мактабгача ва мактабдан ташқари тарбия муассасалари педагогика жамоаларида сайловда йиғилишлари бўлиб ўтди...

АНДИЖОН райони оқсоқоллари қишлоқ ва маҳалла фаоллари, аёллари И. А. Каримовнинг ишончли вакили Бегижон Раҳмонов билан учрашув ўтказдилар...

ҚУТЛОВ, ТИЛАК ВА МАДАД

Д. ЗОКИРОВА, вилоят бошқармаси раиси.

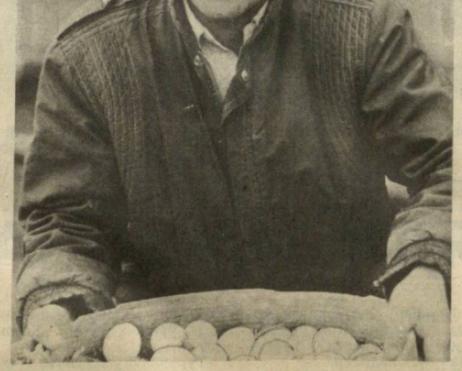
М. ЮСУПОВ, И. ҚОБУЛОВ, район ижроия қўмитаси раиси.

Дўстлик районда дон маҳсулотлари комбинатининг ишга туширилганга кўп бўлган йўқ. Корхона тўла қувват билан ишлаб, бир кунда 150 тоннадан зиёд маҳсулот тайёрлаб чиқармоқда...

ТИРИКЧИЛИК ДАРДИДА

ВАРШАВА. (ТАСС мухбири Владас Бурбулис). Польшада 26—30 йиллар ораллигидаги ҳар икки эркакдан бири ва ҳар тўрт аёлдан бири иш топиш...

Бозор иқтисодиётни муаммоларни кўпайтириб юборган шу кунларда омиқор раҳбар ва мутахассислар бон бўлган жамоаларда озиқ-овқат маҳсулотлари еттиштирилган кўпайтиришга қаратилган ишбати тадбирлар амалга оширилмапти...

БИР ЁКАДАН БОШ ЧИҚАРИБ

Очиғи ўзбек халқи яна бир улкан имтиҳонга тайёрлик кўраётди. Мустақиллик олдидини тушуна эмас. Буни англаш, уқиб ва ҳис эти билиш керак...

Ўзига сингдирмаган. Мана, 70 йиллик сирли сукунатдан сўнг биз яна бир нарсани бунга амин бўлдик. Истибод занжирлари остида кўч кечирганимизни ниҳоят айтиш ҳуқуқига эга бўлаётимиз...

тушунча эмаслигини таъкидлашим. 29 декабрь куни 22 миллионли халқимиз мустақилликка ўз муносабатларини билдиришлари керак...

ХАЙРЛИ ИШ

Иштихондан — «Қишлоқ ҳақиқати» оталигидаги Мурод Жўраев номли жамоа хўжалигидан бошқарув раиси Фаалидин ага Пирназаров тахирини амага сизм қолди.

на шоллин оқлаб чиқара бошлайди. Шунга айтиш керакки, хўжалик деҳқонлари бу йил 24 гектар майдонда шолни ўстиришди...

ХУШҲАБАРЛАР

Олтинқул райондаги Калинин номи жамоа хўжалиги буюқорлари хўжалик усули билан янги болалар богчаси бўлиб этишди. Кичкинтойлар суви иситилган ҳавзада мазза қилиб чўмилидилар...

лишлари мумкин. Техника сотиб олиш учун 300 миң сўм хорижий валюта амраған Дўстлик пахта тосалаш заводининг меҳнаткашлари марказга мутасаддилик қилишмоқда.

Дўстлик район марказий касалхонаси неғизда диагностика маркази ташкил этилди. Марказ Япония, ГФР ва Англияда ишлаб чиқарилган табибат техникаси билан жиҳозланган.

Анджон давлат дорил муаллимни ҳузурида ташкил этилган кичик корхона болалар богчалари тарбиячилари, ҳайдовчилари, телевизор ва радио тузатувчи усталар ўқийдиган олти ойлик курслар уюштириди.

ТУРКМЕНИСТОН ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАЛАРИ ҲУКУМАТЛАРИ УРТАСИДА 1992 ЙИЛДА САВДО-ИҚТИСОДИЙ ҲАМКОРЛИК ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДАГИ

БИТИМ

Туркменистон ҳукумати ва Ўзбекистон Республикаси ҳукумати (қуйида улар томонлар деб юритилди) уларнинг ўртасида қарор тоналан ағъанавий иқтисодий асосланб ҳамда республикалар халқ хўжалиги тармоқларининг барқарор ва муқим ишлашини таъминлаш мақсадида тенг ҳуқуқлик ва иқтисодий ўзаро манфаатдорлик неғизда савдо ҳамкорлигини янада ривожлантириш мудодаларини тасдиқлаб, 1992 йилда бир-бирларига маҳсулот етказиб бериш хусусида ушбу савдо-иқтисодий ҳамкорлик тўғрисидаги битимни тузилдилар.

казувчи ҳаракатлардан тийнладилар. Томонлар тегишли бошқарув идоралари орқали маҳсулотларнинг ўзаро келишилган энг муқим турлари рўйхатига киритилмаган маҳсулотларни ўзаро етказиб бериш тўғрисида шартнома тузиш устидан назорат ўрнатилга келишилдилар.

лашга шунингдек транзит юк операцияларини, шу жумладан экспорт юк операцияларини ҳамда ўзаро янгилик маъмурий ҳудудларида жойлашган транспорт коммуналхоналари орқали газ ва электр ўтказишни таъминлашга, уларга бож солиғи солмасликка келишиб олдилар.

1-модда

Томонлар 1992 йилда республикалар ўртасида ўзаро манфаатли тенг асосда маҳсулотлар ва молларнинг энг муқим турларини етказиб бериш томонларнинг давлат буюртмаларига киритилган турларда ва ҳажмида амалга оширилади, деб келишиб олдилар.

2-модда

Томонлар озиқ-овқат маҳсулотлари ва молларни ўзаро етказиб бериш ҳажмини кўпайтиришга кўмаклашадилар.

3-модда

Томонлар нарх сиеватини мувофиқлаштириш чораларини кўриш мажбуриятини оладилар ва ўзаро манфаатли дахлдор бўлган нарх белгилаш соҳасида келишилган сиеватини ўтказишга ахдлашиб олдилар.

2-модда

Томонлар иқтисодий алоқалар асосан корхоналар, ташкилотлар, муассасалар, хўжалик ва давлат бошқаруви ҳудудий ҳамда ўзга идоралари ўртасида уларнинг ваколатлари доирасида амалга оширилишига рози бўлидилар.

4-модда

Томонлар озиқ-овқат маҳсулотлари ва молларни 1990 йил даражасидан кам бўлмаган ҳажмида етказиб бериш ҳамда кооперацияланган маҳсулот етказиб беришга доир таркиб тонал алоқаларини сақлаб қолиш учун шартнома туринида амалий ёрдам бериш республикаларнинг тегишли бошқарув органларига топширишга қарор қилдилар.

6-модда

Республикалар халқ хўжалиги комплексини ривожлантириши йирик маҳаллий муаммоларини ҳал қилишда иқтисодий алоқаларини чуқурлаштириш ва кенгайтириш мақсадида томонлар 1992 йилдан бошлаб уллушбай асосда «Сейди — Тахташот» ЛЕП — 500 юкори кучлиниши электр тўлинияс. «Тежен-Серах» темир йўлини биригилдида қуриш, Красноводск денгиз портини янгилаш тўғрисида келишиб олдилар.

7-модда

Томонлар давлат ҳисоб идоралари орқали маҳсулот етказиб бериш қандай бо раётганлиги ҳақида йилнинг ҳар чорагида ҳисобот тайёрлаш ва маълумотларни ўзаро айирбош қилишга, зарур ҳолларда маҳсулот етказиб беришчиларнинг манфаатдорлигини ва маст

САВДО-ИҚТИСОДИЙ ҲАМКОРЛИК ТЎҒРИСИДАГИ БИТИМГА ШАРҲ

ШАРҲ

Туркменистон ҳукумати номидан Туркменистон ҳукумати бошлиғининг ўринбосари В. ОТЧЕРЦОВ

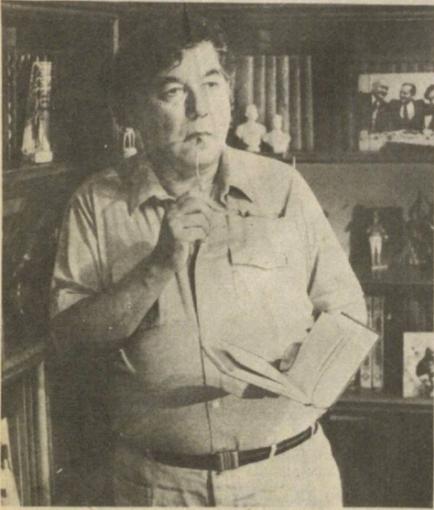
риш истиқболларини ҳисобга олиб, ҳар йили келишилган мудодаларда кўриб чиқиб ва тасдиқлашга ахдлашиб олдилар. Ушбу битимни бажариш чоғида пайдо бўлади низоли масалаларни томонлар ҳукумат комиссиялари даражасида икки томонлама музокара олиб бериш йўли билан ҳал қилидилар, шунингдек бундай масалалар жавобгар жойлашган ердаги ҳанамлик идоралари томонидан ҳал қилинади.

лари, компрессорлар ва яна ўнлаб номдаги бошқа маҳсулотлар олади. Бу республика камиз табий, захираларга бой бўлибгина қолмай, айни вақтда бу ерда уларни қайта ишлаш корхоналари, саноат тармоқлари ривожланганидан ҳам далолат беради. Келаси йил Туркменистонга транспортлар, калавалар, газламалар, тикувчилик буюқорлари юборилади.

Китъаалар ОВОЗИ ТЕХНИКА МУЪЖИЗАСИ БОНН. (ТАСС мухбири Лев Волнухин). Германиядаги машҳур «Сименс» электрон конерни олимлари компьютерларнинг янги, тағин ҳам мукамал авлодини яратиш йўлида катта қадам қўйдилар. Улар америкалик касбдошлари билан биргаликда электрон ҳисоблаш машинаси хотирасининг элементли микроинжинирининг дастлаби лаборатория намунасини тайёрладилар. Бу микроип 64 миллион донга ахборот бирлигини хотираида сақлашга қодир. Бу микроип машинада босилган 3 миңг варақдан иборат ахборот микроинжирга тенгдир. «Сименс» матбуот шўъбасининг хабарига таъкидланганча, «Ута сизимли чип»ни яратиш ишга икки йилга яқин вақт кетди. Электрон ҳисоблаш машиналари хотирасининг янги элементларини омивай ра вишла ишлаб чиқариш 90-йилларнинг ўрталаридан олдидин бошланмайдиган, деб тахмин қилишмоқда. ТИРИКЧИЛИК ДАРДИДА ВАРШАВА. (ТАСС мухбири Владас Бурбулис). Польшада 26—30 йиллар ораллигидаги ҳар икки эркакдан бири ва ҳар тўрт аёлдан бири иш топиш, моддий аҳволини яхшилаб олиш учун доимий истиқомат қилишга чет элга кўчиб кетишни ора қилмоқда. «Трибуна» ва «Газета виборче» рўзномаларининг хабар қилишича, республика меҳнат ва иқтисодий сиеватини вазири иқтисодий тадқиқотлар илмгоҳи декабрь ойида ўтказган жамоатчилик фикрини аниқлаш маълумотларини аниқлашди. Мамлакатнинг тўғриза воеводствасида 2 миңг кичкина савол берилди. Аввало иқтисодий кам кичилари — врачлар, инженирлар, артистлар, олимлар... Урта умумий таълим мактабларини ва лицейларни тамомлаганлар мамлакатдан кўчиб кетиш истагини билдирди. Савол берилган одамларнинг ҳар утасидан бири Германия, АКШ ёки Канадага кетиш истагини айтди. Польшадан кўчиб кетишни хоҳлаётган бошқа мамлакатлар орасида Австралия, Инги Зеландия, Австрали ва Франция бор. Иқтисодий тадқиқотлар илмгоҳи ахборотида айтилишича, савол берилган одамлар — ушбу бегона юртларда қандай ишга бажаришининг фарири йўқ. Фақат ҳар ўн кишидан биригина ўз касбида ишлашни хоҳлашини айтган. «Газета виборче» рўзномаси ўз шарҳида коммунистик ҳокимият ҳукмронлик қилган йилларда ва ҳозир давлатни «бирдамлик» бошқарган пайтда Польшадан кўчиб кетаётганлар сони деярли ўзгармаганини таъкидлайди. Масалан, 1988 йилда мамлакатдан 600 миңдан ортиқ поляк кичиб кетган бўлса, ўтган йили 750 миңг киши кичиб кетди. ХАЛОСКОР ДЕЛЬФИНЛАР ҚОҲИРА. (ТАСС мухбири Михаил Круткин). «Салем экспресс» кемасининг механизмининг дельфинлар қўлга қолди. Кема Қизил денгизда қирғоқдан етти километр масофада кўчиб кетганидан кейин кемадаги йўловчилар ва экипаж аъзоларининг кўчилиги қирғоқчага сузиб боришга мажбур бўлди. Ичига сув кириб, нафас йўлигаётган механизмни эса икки дельфин икки томондан сузиб қирғоқча олиб бориб қўлди. Ҳолдан тоғван денгизчини кутиб олди, саёз жойга олиб чиққан ўнлаб одамлар бу воқеани тасдиқладилар, деб ёзади «Ал жумҳурия» рўзномаси. Улар дельфинларни олқишладилар. ОНАЛИК МЕҲРИ БИЛАН ВИНДХУК. (ТАСС мухбири Александр Пресовтов). Жанубий Африканинг Наталь вилоятидаги оқ тахта ва қора тахта икки аёлга болаларга яхши муносабати учун йиллик муқофот берилди. «Санди Таймс» дафтрасининг ёзишига қараганда, Булвер шаҳарчасида яшайдиган Истер Эйм пенсияга чиққандан кейин қўлга ҳаётини болаларга бағишлади. Собий тебиий ҳамшира ақлий жиҳатдан ўсмаётган икки фалаж бўлиб қолган болалар учун уларнинг саломатлигини теклаш марказини ташкил этиди. Бу марказда ҳозир юздан ортиқ бола бор. Дурбан шаҳри яннингиди Инада посёлкисиди яшовчи Синтия Мнгадини ҳамшира табассум қилиб турадиган аёл дейишади. Ҳамма иш унга вақтинча қараб туриш учун чақаларни қолдириб, ушун олиб кетишни «унутиб» қўйганларидан бошланди. Сўнгра ўзининг ўғли ҳалок бўлиб, невараси етим қолди. Синтия черков ёрдами билан болалар уйига асос солиди. Қандайдир сабабларга кўра ота-оналаридан маҳрум бўлган болалар шу уйда тарбиялана бошладилар.

Ўзбекистон халқ шоири Рамз БОБОЖОН 70 ёшга

СЕРКИРРА И ЖОД

Пушкин, Лермонтов, Есенин, Тихонов ва Самад Ғургун ижодиёти, улардан қилган таржималари ижобий таъсир кўрсатди.

Рамз Бобоҷон қирқдан ортиқ шеърини тўпламларнинг, 3 жилдлик «Танланган асарлар» мажмуасининг муаллифидир. Унинг қатор тўпламлари рус тилида чоп этилди. Адибнинг бир қанча тилларга ўғирилган шеърини қардош жумҳуриятларда ва хорижий элларга маълумдир.

Адиб айниқса дoston жанрида барокалли ижод қилиб келмоқда. Унинг қадимий ва адабий Шарҳ афсонаси асосида ёзган «Юсуф ва Зулайҳо» достонини шеърини мухлислари севиб ўқийдилар. «Обҳаёт» достони учун шоир Иттифок давлат мукофоти билан таъдирланган. У ўзининг кўп қабил асарларини тинчлик ва осойишталик мавзусига бағишлади.

Шоир ўз қаламини драматургия соҳасида ҳам синаб кўрди. Унинг «Тоғ-жиянлар» пьесаси Ҳамза номидаги ўзбек давлат академик театрида саҳнага қўйилди. Айниқса унинг Муқимий номи театрида қўйилган «Юсуф ва Зулайҳо» музыкали драматомошайинлар таҳсинига сазовор бўлмоқда.

Таниқли ижодот арбоби ўз даврида рўнома ва ойнамаларда ишлади. Ҳозирда ўзбекистон ёзувчилар уюшмасининг котиби бўлди. Ҳозирда чет эллардаги ватандошлар билан маданий алоқа боғловчи «Ватан» жамиятининг раиси.

Рамз Бобоҷоннинг илҳом чашмаси ҳамиша қайнаб, жўшиб туради. Китобхонлар ундан янги шеърлар ва долларб мавзудаги драмалар кутадилар. Ёшир учун шоирга мустахкам сикат-саломатлик жуда зарур. Биз унга эсон-омонлик ва катта илҳом тилаймиз.

РУБОЙЛАР

Имон қочмаса, бас, ҳеч бўлмайсан кам,
Учмағай қалбингда севиғ ёққан шам!
Ҳасадгүй кўзларин куйдирай десанг,
Душман учун яша, дўст деб ўсанг ҳам!

Кимга мақтов керак, кимга дўст сўзи?!
Кимга осмон-фалак, кимга ер юзи?!

Кимга макру ҳийла, тилёғламалик?!
Ошиққа кифоф севгининг ўзи!

Инсон гўзаллиги юзда эмасдир,
Ҳаттоки, ишвали кўзда эмасдир.
Беғубор гўзаллик меҳру вафода,
Лекин дабдабали сўзда эмасдир.

Майли, май ич, аммо виқдонинг ичма!
Ҳайём айтганидек, ҳамёнинг ичма!
Бир чинни ибела май туғул, ҳатто
Уммонинг ичсанг ҳам, имонинг ичма!

Меъзон ёзган билан шох дастурхонинг,
Яхши билмаслиги мумкин меҳмонинг.
Аммо уйга эмас, дилга кирганда
Таниса, ажабмас инсон инсонинг.

Душманнинг хурсандлигинг айтсанг, ёнади,
Ғам-ғуссадан оғиз очсанг, нақ қувонади,
Дўст деб айтма учраганга юрак сирингинг,
Қилганлигин қилиб қўйиб, роса тонади.

Баъзи бир инсондан на зот қолади,
Зот эмас, аҳтимол на от қолади!
Аммо кимки, алга манзур бўлса,
Қазага чап бериб, ҳаёт қолади.

Дўста суягинг-у суялиб қолма,
Ўз тусинг йўқотиб, бўялиб қолма,
Ўз кучингга ўзинг келтирилг имон,
Суягинг бўлмаса, уялиб қолма.

Емғир ёғиб, ерда гийёх унса, не ажаб!
Шамол туриб, киприкча чанг суна, не ажаб!
Ҳалол меҳнат билан йиллаб топилган шухрат,
Ҳаром иш-ла бир лаҳзада сўнса, не ажаб!

Рост гапга ўргансанг, ёлғон топилмас,
Қийнаг кунинсанг, осон топилмас,
Заҳматқаш ва ҳақгүй бўлсанг гар сени,
Емон дегани бир ёмон топилмас.

ДАСТУРХОН ТЎКИН БЎЛАДИ

Иқтисодий қийинчиликлар юз бериб турган хозирги вақтда баъзи биронлар бу гапга унчалик ишонмаслиги мумкин. Лекин бошқача вилоти турли шаҳарларда янги йил арафасида амалда ошрилатган чора-тадбирлар бу гап бежиз эмаслигини далолат беради.

Биргина вилот савдо бошқармасининг ўзи аҳолининг қишдан қийинмай чиқиб олиши учун жўяли таралуд қилиб қўйди. Чирчиқ, Бекобод, Янгийўл каби шаҳарларда истеъмол бозоридан савдо-сотқ ишлари хозирдаёқ бирмунча яхшиланди.

Аҳолини онла варақаси бўйича сотиладиган 13 турдаги моллар билан 25 декабрда гўла-тўнса таъминлаш чоралари қўриб қўйилди. Уларнинг дастурхон янги йилда тўнса бўлиши кутилмоқда. Гўшт ҳақиқатдан ҳам танқис. Лекин шундай бўлса ҳам комбинатлардан қатъий тақсимот асосида олинадиган, нархи 20—24 сўмдан ошмайдиган гўшт савдога чиқарилади.

— Улуг Ватан уруши ноғиронлари, қаровчисиз ёлғиз қариялар 1—2 килограмдан гўшт билан таъминланадилар, — дейди бошқарма бошлиғи Ғ. Турсунов. Уларга озиқ-овқат маҳсулотлари имкони борича уйларида элтиб берилади. Ян-

ги йил арафасида шаҳарлардаги савдо дўконларида намида 7—8 хил маҳсулот билан савдо қилинади. Аҳолини қиш фаслида озиқ-овқат ва бошқа савдо маҳсулотлари билан таъминлаш мақсадида жамғарма ташкил этилган.

Янги йил байрами кичиктойлар учун айниқса савдо, Қорбобонинг соғаси уларнинг қувончига-қувонч қўшиб қўбасиз. Шу мақсадда бошқарма савдо ходимлари вилот шаҳарларида янги йил 140 минг болага етадиган соғга таъминлаш мақсадида 10 тонна ёғиғон, 25 тонна олما ҳозирлаб қўйилди. 10 тоннага яқин цитрус мевалари келтирилиши кутилмоқда.

Россия ўрмонларидан Ўзбекистонга келтирилган яшил арчаларнинг 20 мингта вилот шаҳарларига сотилади. Дастлабки 8 минг дона арча Чирчиқ, Бекобод, Янгийўл шаҳарларига юборилди.

Бўсағад янги йил, Ўзбек мақолида айтилганидек, ноз-неъматлар — дастурхон фаизи. Аммо, афсуски, одамларда тобора камёб бўлиб бораётган меҳр-оқибат, мурувват, ширин сўз ва меҳрибонлик уларнинг қалбидан кўпроқ ўрин олса, у янада файзли бўлади.

П. НИШОНОВ,
ЎзТАГ мухбири.

«ОЙНАИ ЖАҲОН»ДА КЎРИНГ 23-29 ДЕКАБРЬ

● 8.25 Соғлом бўлай десанг (шанба ва якшанбадан ташқари).
● 18.00 Ўзбекистон телевиденисининг «Янгиликлар» кўрсатуви. (ЎзТВ-1).
● 19.30 да рус тилида «Ахборот» программаси (ЎзТВ-1).
● 21.00 да ўзбек тилида «Ахборот» программаси. (ЎзТВ-1).
● 6.00 да Марказий телевиденининг «Тонг» муслиқ кўрсатуви. (МТ-4 орқали, шанба ва якшанбадан ташқари).
● 20.30 да ЎзТВ-II ва МТ-4 программалари орқали Марказий телевиденининг информация кўрсатуви.
● 11.30 да ТСН (шанба ва якшанбадан ташқари, 14.30—қар куну МТ-4).

23, душанба
● 8.00 «Ахборот», 8.40 «Ота ўғиллар», Телефильм. 9.10 «Билимдон мунажжим», Болалар учун эртақ. 10.00 «Биринчи қалдирғоч», Бадий фильм.
● 18.10 Мультифильм. 18.30 «Кизикарли учрашувлар», 19.05 «Саноатимиз муаммолари», 19.50 «Андоқ қишлоғи истиқбол», 20.15 «Санъат — дўстликка қорлайди», 21.25 Маъмуржон Тўхасинов куйлайди. 21.55 «Келинлар кўзгюлони», Бадий фильм.
● 21.00 «ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ 18.30 «Ассалому алайкум!», 19.30 «Имконият», 20.00 «Лаҳза», Хабарлар. 20.10 Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги матбуот маркази хабар қилади. 20.25 «Шаҳар юмушлари», 21.00 Эстрада концерти. 22.05 «Кўёшсиз кун», Бадий фильм. 23.35 «Лаҳза», Хабарлар.
● МТ «ОРБИТА IV» 9.35 «Бир умрга тенг вальс», Телевизион бадий фильм. 1 ва 2-сериялар. 11.45 Турли мамлакатларнинг эртаклари ва афсонелари. «Ай полюс» (Индонезия). 11.50 Мультифильмлар. 12.50 Львов телевиденисининг кўрсатувлари. 13.30 Мусиқага тақлиф этимиз. «Бизнинг премьералар», 14.15 «Палитра ёндағи уйлар», Хужжатли фильм. 14.35 «Ен дафтар», 14.40 Бу сизга керакми? 14.50 «Телемист», 15.35 ТСН. 15.45 «Бу бўлган, бўлганди...», 16.00 «Лабиринтга кириш». Беш серияли телевизион бадий фильм. 1-серия. 17.15 Болалар соати (француз тили дари билан). 18.15 ТСН (сурдо таржимаси билан). 18.45 «Бозор қонунларига бинован», 19.15 «Орак тош эмаску...», Телевизион бадий фильм. 1 ва 2-сериялар. 22.05 «Янги студия» таништирадиган: А. Габриловичнинг «Менинг дўстим чакимчи» фильмининг премьераси. 22.40 «Муаллифлар ойнамаҳони» 23.50 ТСН. 00.05 «Беш плес», 02.30 «Вальс билан учрашу», Фильм-концерт. 03.15 «Елканлар остидаги ўлим», Телевизион бадий фильм. 1-серия. 04.20 «Осий бандалар илтижоси».

24, сешанба
● 8.00 «Ахборот», 8.35 «Донора садоси», Телефильм. 9.05 «Келинлар кўзгюлони», Бадий фильм. 10.20 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Тележарид».
● 18.10 Мультифильм. 18.20 мактаб ўқувчилари учун. «Уйла, изла, топ!», 19.50 «Пойтуғлик тadbirkor». Тўрт серияли фильм.
● 19.30 да рус тилида «Ахборот» программаси (ЎзТВ-1).
● 21.00 да ўзбек тилида «Ахборот» программаси. (ЎзТВ-1).
● 6.00 да Марказий телевиденининг «Тонг» муслиқ кўрсатуви. (МТ-4 орқали, шанба ва якшанбадан ташқари).
● 20.30 да ЎзТВ-II ва МТ-4 программалари орқали Марказий телевиденининг информация кўрсатуви.
● 11.30 да ТСН (шанба ва якшанбадан ташқари, 14.30—қар куну МТ-4).

25, чоршанба
● 8.00 «Ахборот», 8.35 «Шерма» Файзуллоева куйлайди. Фильм-концерт. 9.05 «Қароқчи чоллар», Бадий фильм. 10.35 «Ёшлик» студияси саволларнингга жавоб беради.
● 18.10 Мультифильм. 18.20 «Дўстлик» студияси кўрсатади. «Даврамизга марҳаб», 19.00 «Пойтуғлик тadbirkor». 2-фильм — «Уғирлик қилмай бой бўлай десангиз», 19.50 «Иқтисодий мустақиллик муаммолари», 20.10 Гулбаҳор Эркуллова куйлайди. 21.25 «Олтин қадас», Бадий-публицистик кўрсатуви. 22.05 «Ижод саҳифалари», Ўзбекистон халқ азувчиси Мирмуҳсин. 23.15 «Тоҳир ва Зухра», Бадий фильм.
● 21.00 «ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ 18.30 «Уолт Дисней таништирадиган...», Мультифильмлар тўплами. 19.20 «Спирит», 19.35 «Хотир», Ўзбекистон халқ артисти Л. Грязнова. 20.20 «Эхтиёт бўлинг, олов», 20.45 «Табият — ҳаёт чашмаси», Кинопрограмма. 12.00 «Аёлни изланг», Бадий фильм. 2-серия.
● МТ «ОРБИТА IV» 9.35 «Брэдбери бўйича «451», Телевизион бадий фильм. 11.05 «Болалар муслиқ клуби», 11.50 «Баҳодир», Телефильм премьераси. 12.20 ТСН. 12.40 «Нимаг Каердаг Қачон!», 13.50 «Ен дафтар», 13.55 «Шерик», 14.25 «Биржа учувчи», Телевизион бадий фильм. 1-серия. 11.00 «Незай неңзай», Телефильм премьераси. 11.30 Болалар соати (инглиз тили дари билан). 12.50 Экология. ИВБ маълумотларига кўра... 13.05 «Китобхона», 14.05 «Простор», 14.35 «Ен дафтар», 14.40 «Телемист», 15.30 ТСН (сурдо таржимаси билан). 15.45 Халқ куйлари. 16.90 «Бугун ва ўша пайларда», 16.30 «Лабиринтга кириш», Беш серияли телевизион бадий фильм. 4-серия. 17.35 Мультифильм. 17.50 Экология. Жамият. Инсон. 18.30 ТСН (сурдо таржимаси билан). 18.45 ИВБ маълумотларига кўра... 18.55 «...16 ёшгача ва ундан катталар», 19.35 «Сивсий текширув», «Афғонистон: уруш сояси ортида», 20.15 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00.30 ТСН. 00.45 Муслиқ ва илҳом», Бутуниттифок маданий ҳамакорлик маркази таништирадиган. 02.15 «Осий бандалар илтижоси», Е. Ғ. Боннэр билан интервью. 20.05 «Аёл: тақдир варианты», Телевизион бадий фильм премьераси. 1-серия. 22.05 «Китобхонада», 23.05 П. И. Чайковский номи тўла совриндорларнинг концерти. 00

БАХТ ТОШИ

Ҳозирги Скандинавия ярим ороли Болтиқ денгизининг совуқ суви ювиб турган қирғоқларида бундан бир неча 10 миллион йиллар муқаддам магнияга туғулган муаттар ҳидини таратиб турган. Игна бергли дархатлар билан бир қаторда қулоч ёзган пальмалар ҳам у ерда ўсганлиги ҳақида далиллар бор. Вақт ўтиши билан ана шу ўсимликлар қолдини сифатида ер бағрида нури тош — қахрабо пайдо қилган.

Маълумки, қадимда инсонлар турли хил бедаво дардлардан нари юриш ниятида ноб, қимматбаҳо зеби-зийнат тошлардан фойдаланиб, уларни тумор ва маржон тарзида таъиб юришган. Қишларнинг турмуш ва оғ даражасининг ўсиши билан бир хил тошлар четда қолган. Лекин қахрабо ҳамон одамлар хизматида. Бунинг сирини нимда?

Қахрабо — зеби-зийнат ичиде энг энгли. У ҳамма миллат ва элатлар орасида қадим замонлардан бери эъзозланиб келинади. Қахрабо ер юзасида кенг тарқалган. Бироқ унинг қазиб олишга ариғудек қонлари жуда ҳам камбўғир. Оламта машҳур қонлари Болтиқ денгизини бўйи республикаларининг денгиз қирғоқларида жойлашган. Бу қуёшли тош кейинги йиллар геологин соат ёни дарак сифатида қўлланилмоқда. Яқинда Литва палеонтолог олимлари қахрабо ичиде сақланган хашаротларни, ўсимлик уруғларини ва қолдиқларини текшириб, юқоридеги аjoyиб хулосага келдилар. Аниқланишча, қайносов эрасининг учламчи даврига тааллуқли барқ уриб ўсган ўсимликлардан оқиб чиққан суоқ смола билан турли хашаротлар ва ўсимлик қолдиқлари қахрабо ичиде тошқотиб, бизгача етиб келган. Унда сақланган флора (ўсимлик) ва фауна (ҳайвон)ларни текшириш натижасида олимлар бундан 40—50 миллион йиллар муқаддам Болтиқ денгизни қирғоқларида мавжуд бўлган иклимий ва табиий шароит манзарасини қайта тислашга муваффақ бўдилар. Қизилги шук, ҳозирги кунда ер юзиде бор бўлган хашаротларнинг учдан бири қисми қолдини ана шу «қуёшли тош» орасидан топилади. Қахрабо сақланган хашаротларни синчиқлаб текшириш олимларга яна бир аjoyиб хулоса қилишга имкон берди. Яқин кезларга қадар олимлар орасида дархатлардан смола, кундузи қуёш таъсирида оқиб чиқиб, кеч киргач қотида,

деган фикр мавжуд эди. Энди янгича қараш пайдо бўлди. Кундузи ўсимликлардан ажралган смола тарзида энгил «чүтүчи» моддалар кўп бўлиб, улар тунда ҳам ҳавога ажралиб чиқиб турган ва смолани қотишга йўл қўймаган.

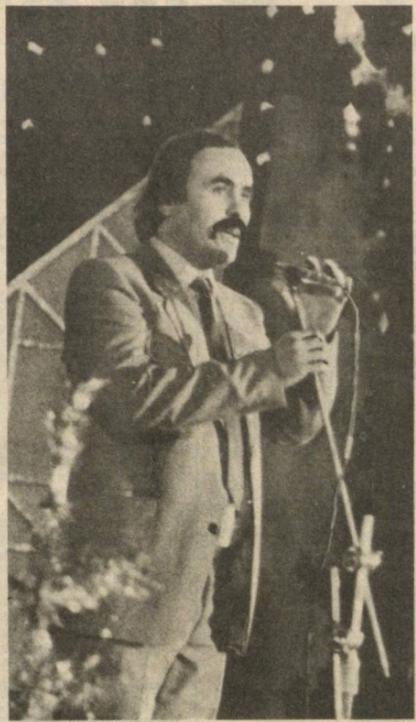
Ҳозир Литва олимлари ихтиёрида Паланга музейида сақланаётган ва дунёда энг бой ҳисобланган қахрабо намуналари мавжуддир.

Қахрабо аслида тош-минерал эмас. У бундан 16 миллион йил муқаддам — учламчи геологик даврида барқ уриб ўсган игна бергли ўсимликлар (арча, қарагай)нинг ёни — тошқотган смоласидир. Илгарилари уни ўрмон чумолиларининг муми, ёввойи ариларнинг асали ёки бўлмаса денгиз кўнгиини қуёшда қуригани деб фараз қилганлар. Қахрабонинг тарихи ҳозирги ўсимликлар смоласининг тарихига ўхшашдир. Унинг тарихи 79 фоиз углерод, қолган қисми водород ва кислороддан ва қисман олтингурутдан ташкил топгандир. У 290—380 даражадаги ҳароратда қора тути чинариб, осонгина эриди ва ёнади. Қахрабо турғун ва узоқ йиллар давомида ўзгармай сақланади. Сувда, эритувчиларда ва эфир ёғларида эримайди. Лекин бензол ва хлороформга бариш бера олмайди. Унинг солиштирма оғирлиги чүчүк сувдан салмоқлироқ, шүр сувдан энгилроқдир. Шунинг учун ҳам Болтиқ денгизни қирғоқларида қахрабо доналари сув бетига қалқиб чиқади ва сувиб юради. Бахти кулган қиштинга уни ушлаб олишга муяссар бўлади.

Қахрабонинг органик дунё мақсули эканлиги унинг ичиде қолиб кетган ва учламчи даврида яшаган ўрғимчак, пашшалар, асаларилар, ҳатто кичик калтакесак қолдиқлари билан ҳам тасдиқланмоқда. Қахрабонинг нисбатан қомпоқлиги, уни силлиқлашга, тешишга ва турли шакллар беришга имкон беради. Уни бирор нарсага ишқаласангиз, электр қуввати беради ва энгил предметларни ўзига тортади. Шу хосса қадимий Юнонда «электрон» деган номни келиб чиқишига сабаб бўлган. Қахрабонинг ана шу ўзига хос физик хусусияти туфайли уни бўйинга маржон қилиб тақилганда, ундай электр қуввати ажралиб чиққан ва киши танасида ўзгаришлар рўй бўлган. Ҳозирда ҳам баъзи дардларни гальваник токни билан даволаш мавжуддир. Табиатда қизик тасодиф

лар учрайди. Шулардан бири Киев шаҳрини қириб юборган ишқил заводининг қарберида 1978 йил май ойида содир бўлди. Ер қазиб турган экскаваторчининг кўзи қум орасида қандайдир оёқ ва бош суякларига тушди. Бу ерда етиб келган мутахассислар суяк мамонтлар оиласига кирувчи жуяли-буруншоқлариники эканини аниқладилар. Бу ҳайвонлар бундан 15—20 миң йиллар муқаддам яшаган. Шундай қилиб Украинада иккинчи қахрабо қони очилишига замин яратилди.

Ўзбекистонда ҳам қахрабонинг биринчи доналари Орол денгизининг ғарбий қирғоқларидаги учламчи давр ётқиқларини ювилиши натижасида юзага чиққан. Улар ювилган қирғоқ қумлари орасида 1975 йил Ўзбекистон Фанлар академияси Х. М. Абдуллаев номидаги геология ва геофизика институтининг қатта илмий ходими Д. П. Эшнӣёзов томонидан биринчи бўлиб кашф этилди. Лекин бу ҳали ягона топилма эди, холос. Биринчи топилманинг туб жинсларини топиш иштиғи Д. П. Эшнӣёзовни титч қўймади. Қидиришлар давом этди. Ниҳоят, 1978 йили қахрабонин сақлаб туб жинс олигоцен даврида ҳо-

Иқтисодий тақчиллик элни чарчатган шу кунларда одамлар кайфиятини кўтариш, кўнглини ёшиб сал бўлсада, ташвишлардан халос этиб, кулгу улашиш бениҳоя саоводир. Тошкент телевидениеси ижодий ходимлари шундай хайрли ишга қўл урдилар. Яқинда бир гуруҳ таниқли хонадалар, қизқично созадилар Калинин районидаги Алишер Навоий номи жамоа хўжалиғи

клубида ўз санъатларини намойиш этдилар. Аяинса қизқичи Токзобий Ҳожибоевнинг чиқишлари жатта хурсандчилик билан кутиб олинди. Урашув кўнчилиқда яхши таассурот қолдирди. СУРАТЛАРДА: қизқичарли учрашувдан лавҳалар. Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

БИР ПИЁЛА ЧОЙ БАҲАРИДА

ДАМ ОЛИШ САҲИФАСИ

сил бўлган қумирлигини тили юзигагина қатлам эканлиги тасдиқланди. Ҳозирги кунгача йиғилган маълумотлар қахрабонинг бу ерларда қазиб олиш учун ариғудек қонлари бўлмаса керак, деган хулосага олиб келмоқда. Лекин келгусидаги текширишлар бу хулосани қанчаллик тўғри ёки нотўғри эканлигини аниқ қўрсатиб беради.

Мажид ЗОКИРОВ,
геология ва минералогия фанлари доктори.

ОЙНА ОСТИДАГИ ГУЛЛАР

Қаршидаги гулчилик хўжалиғи иссиқхоналарида лала, чиннигул, нарғис ва баҳамал гуллар очилди. Янги йил байрами кунларида бу гуллар қаршиликларнинг уйларида кўрк кўшади. Қор-

бобо ва қорқизлар, севишганлар ҳам гуллардан фойдаланадилар, албатта, гулдасгалар етарли бўлади.

Бу ерда 44 хил гул етиштирилади. Биринчи марта хўжалик ҳисоби асосида ишлаётган гулчилар ўзлари етиштирган мақсулотни сотишда юз миңг сўм даромад олишни мўлжалламоқдалар.

ҲАЁТ САБОҒИ

Савлат борлиғи билан юрак бўлмаса бекор-да.

Орзувиз яшаётган одамга кун билан туннинг фарқи йўқ.

Баҳорини гули учун севишса, инсонни яхшиликни учун севишса.

Узоқни қўзлаган хор ҳам, зор ҳам бўлмайди.

Онанинг ўғайн бўлмаганидек, боланинг ҳам ўғайн бўлмас.

Мансаб, мол—дунё кўр қилган кўз асло очилмайди.

Мақтанчоқ ўзидан бошқани кўрмайди.

Фойданинг орқасидан қувсанг, сенинг ортингдан зўён чопади.

У. ҚИЛИЧЕВ.

СИРЛИ ХАЗИНА

Мумиё қадимдан турли хасталиқларни даволаш учун қўлланиб келинади. Унинг шифобахшлиғи ҳақида Абу Райҳон Беруний ва Абу Али ибн Сино асарларида ҳам маълумотлар бор. Жумҳуриятимизда мумиё билан биринчи бўлиб профессор О. Шокиров шугулланди. Мен ҳам дастлабки билимларимни у кишидан олганман. Бу соҳада илмий иш олиб бораётганимга ўттиз йилча бўлиб қолди. Узоқ йиллик тажрибалар яқини сифатида шунини айтиш мумкинки, Ўзбекистон тоғларидан олинмаган мумиёлар киши қаттиқ жароҳатланганда, майиб бўлганда, мушаклар лат еганда шифо бўлади. Бироқ мутахассис кузатувидан ўтмаган мумиёни дорин сифатида қабул қилиш мутлақо ярамайди.

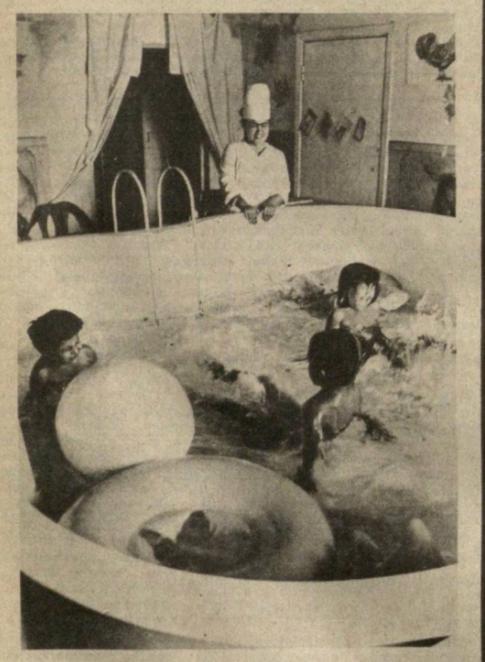
Кейинги йилларда олиб борилган кузатишлар шунини кўрсатмоқдани, мумиё олинган жойда нуруланиш кучли бўлса, моддада ҳам сақланар экан. Бундан ташқари, қидирилатган қавқалар ва торларда заҳарли моддалар учраши табиий ҳолидир. Фараз қилайлик, ун районда ун хил мумиё олинди. Шулардан камида иккитасининг таркибида заҳарли моддалар бўлиши эҳтимоли йўқ эмас. Қолаверса, табиатда мумиё бир неча хил кўринишда учрайди. Унинг таркиби ҳам бир бирдан кескин фарқ қилади. Ҳозирча мумиё тарихида 30 дан ортиқ маъданлар борлиги аниқланди. Бироқ қайсиниси қайси касалликка даво бўлиши ҳали чүчүк ўрганилган эмас. Бу муаммонинг ҳал этилиши кўп хасталиқларнинг, тузаланишига хизмат қилиши мумкин.

Геологик-қидирувлар баянда тоғли районларда унинг 500 дан ортиқ ҳосил бўлиш жойлари борлигини кўрсатди. Афсуски, шунча шов-шувларга сабабчи бўлган бу модда ҳақингача шифокорлар эътиборини кенг тортолмайпти. Ўзбекистон Соғлиғини сақлаш вазирлиғи қошида доривор моддаларни аниқлаш маркази ташкил этилса фойдалан холи бўлмасди.

Айни пайтда жумҳуриятимизнинг турли бурчакларида мумиё сотаётган кооператив ҳодимларини ҳар қадамда учратиб мумкин. Мутахассис кўригидан ўтмаган мумиёни пуллаш тақиқланган-ку. Баъзи кооперативлар унинг таркибига новот ва бошқа ширинликлар қўшаётгани аниқланди. Бу билан шифобахш модданинг фойдали таъсирига зарар етказилади, холос.

Мумиёнинг ҳали тоғларимизда аниқланмаган манбалари жуда кўп. Бироқ бу сирли хазинанинг бари ҳимоя қилинган муҳтож. Чунки айрим тоғламачилар мумиё бор торларни, ёриларни бузиб, вайрон қилишга шайқолатиб, шифобахш портлагич юборишмоқда. Шу ўринда ўрмон хўжалиғи ҳодимлари масъулиятини янада ошириш керак, деб ўйлайман. Тоғда қалқиб олтиш мумкин эмас, чунки деб ўйлайман. Тоғда қалқиб олтиш мумкин эмас, чунки қорсувлани бор. Бироқ тоғни портлатиб бўлса ҳам мумиё олинса ўрмон қорсувлани оғин оймайди. Чунки бунга у янавоабтар эмас. Мумиё — халқ мулки. Шу сабабдан у давлат томонидан муҳофазага олинсини керак.

З. ҲАКИМОВ,
мутахассис.

Тошлоқ районидеги «Коммуна» жамоа хўжалиғида район шифохонсининг янги шохбачаси ишлаб бошлади. У ерда беморларни қабул қилиш ва даволаш учун барча қулайликлар яратилган. Бу тиббий масканда ҳозирда физиотерапевтик даволаш хоналари ва бассейн ишлаб турибди.

СУРАТДА: болалар чўмилимоқдалар.

Ш. АЛИМОВ олган сурат. (УЗТАГ).

Қашқадарё вилоятининг Ҳисор тоғ тизмаларида жойлашган қишлоқларнинг азалидан ўзига хос удумлари бор. Зармас, Тошқўрғон, Вори ва Қизилтоғ қишлоқларида ҳозиргача ота-боболаримизнинг аjoyиб урф-одатлари сақланиб турибди. Масалан, тўйларда қувё йиғитнинг урғонлари билан келиннинг дугоналари лапар ва ўланлар айтишиб мусобақалашадилар. Одатда шеър ўйинларини йиғитлар бошлайди:

Йиғитлар:
Қизларнинг сар-сараси,
Қай бириси ёр-ёр.
Қоп-қўзи қоп-қораси,
Бўлса чиқсин ёр-ёр.

Қизлар:
Айтишмоқда қизларга
Тенг келмасиз ёр-ёр.
Тортишмоқда сўзларини
Кенг билмасиз ёр-ёр.

Йиғитлар:
Қоши ёйдек қизгина

Удумларимиз

АЗАЛИЙ ЁР-ЁР

Қашқадарё вилоятининг Ҳисор тоғ тизмаларида жойлашган қишлоқларнинг азалидан ўзига хос удумлари бор. Зармас, Тошқўрғон, Вори ва Қизилтоғ қишлоқларида ҳозиргача ота-боболаримизнинг аjoyиб урф-одатлари сақланиб турибди. Масалан, тўйларда қувё йиғитнинг урғонлари билан келиннинг дугоналари лапар ва ўланлар айтишиб мусобақалашадилар. Одатда шеър ўйинларини йиғитлар бошлайди:

Йиғитлар:
Қизларнинг сар-сараси,
Қай бириси ёр-ёр.
Қоп-қўзи қоп-қораси,
Бўлса чиқсин ёр-ёр.

Қизлар:
Айтишмоқда қизларга
Тенг келмасиз ёр-ёр.
Тортишмоқда сўзларини
Кенг билмасиз ёр-ёр.

Йиғитлар:
Қоши ёйдек қизгина

Келин от устига миниб, олдиға акиси ёни укаси ўтиради. У янги хонадонга келгандан сўнг ҳовли ўртасида ёрилган гулдан аяллатирилади. Шундан кейин кимдир келинни отдан туширади ва ўша киши қизнинг муқаддас отаси бўлиб тутинади.

Замонлар ўтаверган, авлодлар ўзидан кейинги авлодларга урф-одатларини, азалий удумларини қолдирганлар. Биз юқоридега келтирган удумлар узоқ Ҳисорнинг санокли қишлоқларидеги мавжуд. Афсуски, кейинги пайларда ўзямизни унутдик, бобоналонларимизнинг топилмас удумларини оёқ ости қилдик.

Кейинги йиллардаги ўзгаришларни кўриб энгил тортасан, киши. Миңг шукрки, эндиликда йўқолаётган қадриятларимиз ва ота-боларимизнинг қадимий удумлари тикланмоқда. Охири баҳайр бўлсин!

Ш. ОМОНОВ.

БОШҚОТИРМА

Азиз муштарий! Қўйидаги таърифланган номлар шакл марказидаги «Н» ҳарфи билан туғайди.

Ейлар бўйича ўнгга: 1. Қадимий мусика асбоби. 2. Қор-ёғиғир аралаш кучли шамол. 3. Иккитаси шифтини кўтариб турувчи ёғоч. 4. Электр иккитаси бирлиги. 5. Танаси оқ, шимол дарағи. 6. Шимолда Америкада ҳозирда камайиб кетган ийрик ҳайвон. 7. Еқилги, газ. 8. Қон сўрувчи майда хашарот. 9. Ип газлама турн. 10. Ийрик давлат бошлиғи [туркий ҳақиларда].

Ейлар бўйича чапга: 1. Фарғона вилоятидеги қадимий шаҳар. 2. Жануб меваси. 3. Урта Осиёдаги пастекистик. 4. Қашқадарё вилоятидеги шаҳар. 5. Туркманiston чўлларида учрайдиган камбўб жанвор. 6. Сув билан қўруқликни бирлаштирувчи тор ер. 7. Шамсия йил ҳисобидеги куз ойи. 8. Тол ёки туғ новдалардан тўқиб ишланган арава. 9. Арманистондаги тоғ кўли. 10. Хитойдаги дарёга номдош шаҳар.

Ф. ОРМОНОВ тузган.

МУЗҚАЙМОҚ

Музқаймоқ дастлаб Хитойда тайёрланган. Италиялик Марко Поло уни тайёрлашнинг қўлгина усулларини Хитойга бориб, ўрганиб олди.

Францияда уни XVII асрда тайёрлай бошлашган. Италиялик Фраченско Прокотто Кельтедди биринчи бўлиб у билан савдо қилди. Ҳозир ҳам унинг дўкон

бўлган жойда музқаймоқ соғиландиға кафе бор.

Америка билан Англияда ҳам музқаймоқ ишлаб чиқишини Италиялик йўлга қўйишди. Бундай савдо қилувчи дўкон Нью-Йоркда 1770 йилда очилган бўлса, Лондонда 1860 йилда очилган эди. У ўз вақтида қироллар ва сарой аҳлиларининг энг лазиз таомларидан бири бўлган.

ТУРФА ОЛАМ

ОРҚАГА ЮРУВЧИ САЙЕҲ

Лос-Анжелес шаҳрида истикомат этувчи Пленни Вино бутун АҚШ ва Оврупан кезиб чикди. У қандай юрди денг: орқаси билан!

Шуниси қизқички, Пленни орқа томонини кўриш имкониятини берадиган махсус кўзойнақ тақиб олганди. Шундан бўнса керак, Питрсбург

шаҳрида жарима тўлашга мажбур бўлди. Шу ерлик миришаб уни шу тарзда жазаолади. Винонинг чорраҳада пайдо бўлиши ҳайдовчиларни қалғитиб юборди. Бунинг натижасида машиналар тўхтаб, тикилиши бўлиб кетди.

РОЯТ КАТТА ПОБАВЗАЛ
Мельбурида бўлиб ўтган

төри бу юмларни халқаро кўргазмасига келганлар ҳайратда қолдилар. Бу ерда Италия поёабаз фирмаси тик хави иккитасда катта боштинка намойиш этилди. Унинг узунлиги 1,8 метр бўлиб, эни 80 сантиметр, баяндалиғи 63 сантиметр эди.

ГАРОНИЙ ТАНЛОВ
Франциялик Ле-Ман шаҳрида қандолатчилар танлови ўтказилди. Унда мамлакатнинг марказий вилоятлари билан келган 60 га яқин уста қатнашди. Ҳайвот аъзолари олдиға ўрта аср қальсари

Бош муҳаррир Н. ЕҚУБОВ.

Рўнома тахрир ҳайъати: М. ИСЛОМОВ, М. МИРЗАЕВ, Ҳ. РАҲМАТИЛЛАЕВ, Б. МАХСИТОВ, М. ҚАЮМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), С. САЙДАЛИЕВ (бош муҳаррир ўринбосари), О. РОҒУБОВ (масъул котиб), Н. ОРМОНОВ, Т. СОЛИЕВ, С. СИРОЖИДДИНОВ, Э. ИБРОҲИМОВ, М. АБДУРАҲМОНОВ, Н. ТОШЕВ.

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиғи вазирлиғи, «Уз-плодоовощинпром» концерни, Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиғи, «Қишлоқ ҳақиқати» журналистлари жамоаси.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: Мухаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 33-16-27. Масъул котиб — 33-09-93, Масъул котиб ўринбосарлари — 32-56-25. Деҳқончилик бўлими — 32-56-35, 32-54-51, 33-54-33. Қайта ишлаш саноати бўлими — 32-56-31. Советлар ва ижтимоий ҳаёт бўлими — 32-56-34. Чорвачилик бўлими — 32-56-22. Мелiorация ва қишлоқ қурилиши бўлими — 32-56-33. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 33-54-33. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-54, 33-54-54. Шикоят, хат ва маълумий органлар бўлими — 32-54-49, 32-54-52. Безатиш бўлими — 32-58-79.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни, Ленинград кўчаси, 32. Нашр кўрсаткичи — 64.602, 68.753 нусхада чоп этилади.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Босишга топшириш вақти 21.00 Босишга топширилди 21.25.

Буюртма — 6486.